

ГОДИНА IX.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 22.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази свагда о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. — Преплата се шаље администрацији „Позоришта“, у матичином стану, у Новоме Саду.

Х А М Л Е Т.

Трагедија у 5 чинова, од Виљема Шекспира, с енглеског превео др. Лаза Костић.
(Наставак.)

Краљ.

Бранил' ко?

Лаерге.

Ни сва селена, само воља ми,
а малу моћ ми распоредићу,
далеко ће да згоди.

Краљ.

Лаерте мој,
желиш ли дознаг' узрок јамачно
твог оца смрти: је л' ти освета
на пречац нагла обоје да мру,
примач и платац, крвник му и друг?

Лаерге.

Крвници само.

Краљ.

Хоћеш да их знаш?

Лаерге.

А пријатеље загрићу му,
к'о животворни благи пеликан
нахранит' својом крвљу.

Краљ.

То је реч
доброга сина, правога племића.
Да нисам ја твог оца смрти крив,
и да сам њом највећма ојађен,
појавиће се јасно суду твом,
к'о сунце оку ти.

Данци (Изнутра.)

Пустите је.

Лаерге.

Каква је вика то?

Враћа се Офелија.

О сунце, спрж' ми мозак! сузе преслане,
испал'ће свест и снагу вида мог! —
Вере ми, платиће ти лудило

тежином својом док не превагну!

О мајска ружо! драга девојко!

Офел'јо слатка, мила сестрице!

Је л' можно, Боже, младе цуре ум
да ј' исто смртан к'о у старца век?

Милостива је љуба природа,
за својим драгим на далеки пут,
драгоцен шаље какав углед свој.

Офелија.

(Пева:)

Без покрова на носила;

Трајна нинани нена:

А силна суза у гроб росила; —
Збогом, голубицо!

Лаерге.

Да имаш ум те причаш освету,
покренуло ме не би као то.

Офелија.

Певајте, *Доле доле, кад га зовеш доле-ле.*
О, како точак уз то зврји! То је онај неверни
повереник што је украо ћер свога газде.

Лаерге.

То ништа више је него нешто.

Офелија.

Ево рузмарина, то је за успомену; молим
те, драги, сећај ме се: а ево овде зеленкаде,
то је за мишљење.

Лаерге.

Памет у лудилу; слога мисли и успомене.

Офелија.

Ево вама сасе, и пресличице: — ево вама
мајкине душице; а ево и мени: да кажем цве-
ће милости: — придените још какав знак уз
вашу мајкину душицу. — Ево зеленкаде: Ја
бих вам дала коју љубичицу; али све су увеле

кад је мој отац умр'о. — Кажу да је лако
свршио, —

(пева:)

Радоване, моје радовање, —

Лаерге.

И јад и туга, страст и пак'о сам,
у ње је драгост и умиљатост.

Офелија (пева.)

Зар неће више доћи?

Зар неће више доћи?

Умр'о је, неће, не,

Кад мора да се мре.

Он неће више доћи.

Брада му била бела к'о снег

Старе му биле кости;

Нема га, нема га сад,

На што нам туга и јад:

Бог да му душу прости!

И све хришћанске душе! Молим Бога.

С Богом остајте!

(Одлази *Офелија*.)

Лаерге.

Видиш ли, Боже, то?

Краљ.

Лаерте мој,
ја морам с тобом твој прозборит' јад,
јер имам права на њ. Сад одлази,
најмудрије избери другове,
међу нама да суде смишљен суд.
А нађу л' да сам, како било, крив,
ја дајем живот, круну, државу,
што имам све у твоју намиру.
Ал' ако не, умир' се, стрпи се,
па ја ћу с тобом свој да сложим труд
рад мира душе ти.

Лаерге.

Па тако, да:

Чудна му смрт, па кришом сахрана,
ни грба му, ни мача нема гроб,
ни спровода, ни пратње свечане,
то вапије од земље до неба,
то морам расправити.

Краљ.

Тако буд';

на увредника сав нек' падне суд,
молим вас, хајте са мном.

(Одлазе.)

Л И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(*Ромео и Јулија*), трагедија у 5 чинова, написао В. Шекспир, с енглеског превео др. Лаза Костић, за српску позорницу удесио А. Хаџић.

И сувише *сиорадични* прикази Шекспирових глума — деси их се сваке сезоне тек по један два, у најбољем случају три — свагда нас канда дочекају са надмоћним неким смешењем, гласећи нам зар њиме, е смо препотопљани Волтер-Готшедовци, што жигошемо чеда великога Британца „ишчадијама дивље и сурове фантазије, ма да се у њих час по открије по који траг правоме генију“, те им дајемо по нужди, обичаја можда ради или том по којем трагу за љубав маха и живота. Но приказ у четвртак 23. фебр. о. г. — овогодишњу литију Шекспирскога култуса повела је била тога дана, од пројектованих осам девет ли недеља у другој половини пете недеље (!), „трагедија љубави, Ромео и Јулија“ — није баш тако развукао сасвим уста; морао је ма ко „из школе избрбљати“, те је приказ тај чуо, да се нешто шумиња, да ће као скоро први пут у госте доћи и „трагедија љубоморе“ па за њоме и „дански краљевић“, те као вели, кад је већ ту „љубав“

и „љубомора“, што да се онда „пријатељство“ снебива па да не дође, кад су њему као староме знанцу врата широм отворена — нећете богме дуго ни чекати, ево нас већ друге недеље, уплеће се ту Шајлок-Тоса Јовановић — па ни по „деду-Лира“ не треба баш лимуна слати а „горонад“ ће здраге воље домамити стара наша Ката Бапतिстина, Драгиња Ружићка. Но па ко нас све тако на окупу — вели „упитни“ приказ — хоће да угости, тај се *in puncto* Шекспирскога ентузијазма канда ухватио у коштац са онима из периоде Sturm- и Drang'-а, томе је већ опасно, „надмоћно развличити уста“. Осим тога је „упитни“ ваљда и то увидио, да се главом он баш нема повода тужити и јадати, јер њега ево већ осам година не само свагда радо да дочекамо, него га и с пијететом прочастимо. Та бојаги је само и оно његово досад „надмоћномилостиво“ смешење; нашао се тај одмах у нас као код своје куће, обукао се у језик, што је као ретко који кадар, песничкој фантазији дати одмерених облика, а тумача затекао, који знаде, као ниједан од „gründlich-делија“, створити пресад потпуно еквивалентан оригиналу.

Без „надмоћног смешења“, озбиљан, трезвен,

од срца искрено одајући пошту Манима великога песника, е такав је овога пута хтео да буде приказ „Ромеа и Јулије“. *Трезвености* је било мало преко јего, те је скривила, да је Ромео крај све своје талијанске жарии могао после оне ноћи, што је Боденштет крсти „selige Bundesnacht“, дати Јули својој каде, да пре растанка још косу удеси и свежим је цвећем уреси. Но ал' му се Јула за то мало „сујете“ своје одужила, те се оканула прорачунате трезвености — та екзотична је то биљка за тако ватрене љубавнике — па је у одабраном додуше али тек ипак неглижеју прешла улицу до Фра-Лоренца. Ту је опет требала *озбиљност* да прихвати мало трезвеност, да баш са свим не падне. Е, али је озбиљност зато на другој страни имала пуне шаке посла, имала је да диктује Лоренцу све оне максиме и сентенције, „ону мирну, трезну мудрост“, коју је Лукић са онолико племенита мара проучио био. Трезвеност на једној, озбиљност на другој страни, обоје у послу, да богме да је онда Тибалт морао проћи на лијо. „Роб тај мачу своме“, што смрћу својом Боденштету ни најмањег саучешћа не може да измами, измамио је овога пута падом — мал не рекосмо игром својом, но најпосле неби ни то био баш *larsus salami*, са кога би се морали кајати — ипак саучешће у некога, добио је на своју страну оне, што их није бог зна како мучно засмејати а на невољу их толико има, да их човек и без Дијогенова фењера наћи може. И Меркуције је те имао на својој страни али за општету били су уза њ и они други, не толико смешљиви, радујући се видљивом напретку његовом и успеху томе новом. Ти су други задовољно слушали и Ескала, кнеза од Вероне, те му отварају лепе изгледе у будућност. Г.

ПОЗОРИШТЕ.

* (Народно позориште у Загребу.) Читамо у „*Viensu*“: „*Редитељске неприлике*“, нова изворна шала у једном чину од *Буре Естера*, писца познате комедије „*Поштар и ашешор*“, приказивала се први пут 5 марта о. г. Писац приказује верним цртама тешкоће и неприлике, што могу задесити редитеља добровољачких представа у мањим варошима и местима. Многи, који презузеше и научише улоге, враћају их редитељу у задњем часу, које с породичних разлога, који су у таквим местима врло важни, које ради којекакви мушци у глави. Сад ваља тражити редитељу нових „сила“, сад ваља да се уче из нова улоге: те тако трчи амо, трчи тамо, само да се не осујети уречена представа. Да как, да редитељ таквих представа, које се врло често приређују у славу које месне личности од упли-

ва, мора бити спреман на највеће жртве, као што су: губитак бујне и велике браде и тренутан губитак његове заручнице, која прислушкује пробу љубавних призора, па, јадна, мисли, да је њезин заручник у истину другој поклатио своје срце. Ове прилике и неприлике приказује нам врло наравно и истинито и најновија шала г. Буре Естера, која је много смеха побудила у општинству, чему да како много доприноси, уз оригинално и управо типично цртање, комична улога слуге Мишке. Г. Естер показује и овом најновијом шалом, да у њега има врло много хумора, који се показује у комичним ситуацијама и шаљиво цртаним карактерима, и да је посве оригиналан, што је свакако врло похвално за драматичара, и да су његова вешто карактерисана лица прави правци Хрвати.“

* (Народно позориште у Загребу.) *Роси као гост*. „Нар. Нов.“ од 5. марта пишу: „Синоћ напунило се позориште тако, како ретко код нас бива. Чим се млади уметник јавио на позорници, поздрави га општинство бурним плескањем, а кад је на својим маленим гуслама елегантним потезом загудио, небеше одушевљењу краја. Глас Марцела Росија допрљо је већ пре у наше крајеве, али синоћ смо се и сами осведочили, да је Роси уметник у правом смислу. Техничка његова вештина, која се приближује највећем ступњу савршености, допушта му шалити се с најтежим бравурним комадима, те извађати сваковрсне вратоломне скокове тако сигурно и чисто, да му се човек мора дивити.“

Прву тачку, Липинскијев „*Concert militaire*“ извео је Роси уметничким схваћањем, како га човек само помислити може. Свака скала, свака пасажа била је савршена, а његов трилер тако је леп, правилан и необично брз, да је једва појмљиво, како га човечија рука може тако извести. Да га само слушамо, а невидимо рекли бисмо да је какав stroj или можда каква ненаравна сила, која гудалом и жицама равна. Једино је што би се г. Росију могло приговорити то, да има премало осећаја, те да се тим доникле удаљује од свога колеге, кога смо недавно имали срећу слушати. Прелаз из најјачега форте до најтишега пијана могао би бити савршенији. Но чини се, да млади уметник више обрађује техничку своју вештину, којом је збиља до највећега степена допрљо. Паганинијев „*Moto perpetuo*“ одгудио је, да га савршеније неможеш помислити.

На свршетку повлађивало је општинство уметнику тако бурно, да је Роси морао два комада додати, те се по себи разуме, да је како „*Romance sans paroles*“ од Камила Сиворија Оп. 23. тако и „*Serenata*“ од Московског Оп. 15. уметнички изведено.“

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

22. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 15.

У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 28. ФЕБРУАРА 1884:

МАКСИМ ЦРНОЈЕВИЋ.

ТРАГЕДИЈА У 5 ЧИНОВА, С ПЕВАЊЕМ, НАПИСАО ДР. ЛАЗА КОСТИЋ, ЗА ПОЗОРНИЦУ УДЕСИО А. ХАЏИЋ, МУЗИКА ОД А. МАКСИМОВИЋА.

О С О Б Е :

Дужде од Млетака		Суботић.
Борђе, син му		Барбарић.
Анђелија, кћи му		Л. Хаџићева.
Филета, удовица дуждевог сина Марка		М. Рајковићка.
Иво Црнојевић		Лукић.
Јевросима, жена му		Д. Ружићка.
Максим, син му		Ружић.
Милош Обренбеговић		Димитријевић.
Радоје. Црногорац		Рашић.
Јован, капетан, ивин синовац		Љ. Станојевић.
Илија Ликовић, }	војводе	Динић.
Милић Шереметовић }		Марковић.
Ђуро Кујунџић, }		Милосављевић.
Надан Бојимир, }		И. Станојевић.

Војводе црногорске, млетачка господа, црногорци, млечићи, пажеви, маске, сватови, слуге.

Збива се у Млеткама и у Црној Гори.

У четвртак 3. марта: „МЛЕТАЧКИ ТРГОВАЦ“. Позоришна игра у 5 чинова, написао В. Шекспир, превео Јован Петровић, за српску позорницу удесио А. Хаџић.

Улазнице се могу добити у писарници позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5 после подне, а у вече на каси.

Бољује: П. Добриновић.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.